

Konserveringsdokumentasjon

Objekt	Hardingfele
Museums nr.	BE.G.01421
Eier	Nordlandsmuseet
Konservering og dokumentasjon	Vera de Bruyn / Ringve musikkmuseum
Dato / Tidsrom for konservering	Februar 2019

1 Hardingfele før konservering

2 Etter konservering

Konserveringsdokumentasjon

Objekt	Hardingfele
Museums nr.	BE.G.01421
Eier	Nordlandsmuseet
Konservering og dokumentasjon	Vera de Bruyn / Ringve musikkmuseum
Dato / Tidsrom for konservering	Februar 2019

Introduksjon

Hardingfela ble transportert til Ringve musikkmuseum for konservering. Den er plassert i en fiolinkasse av svart malt tre. Tre løse deler følger med.

3 Hardingfele med kasse og alle løse delene.

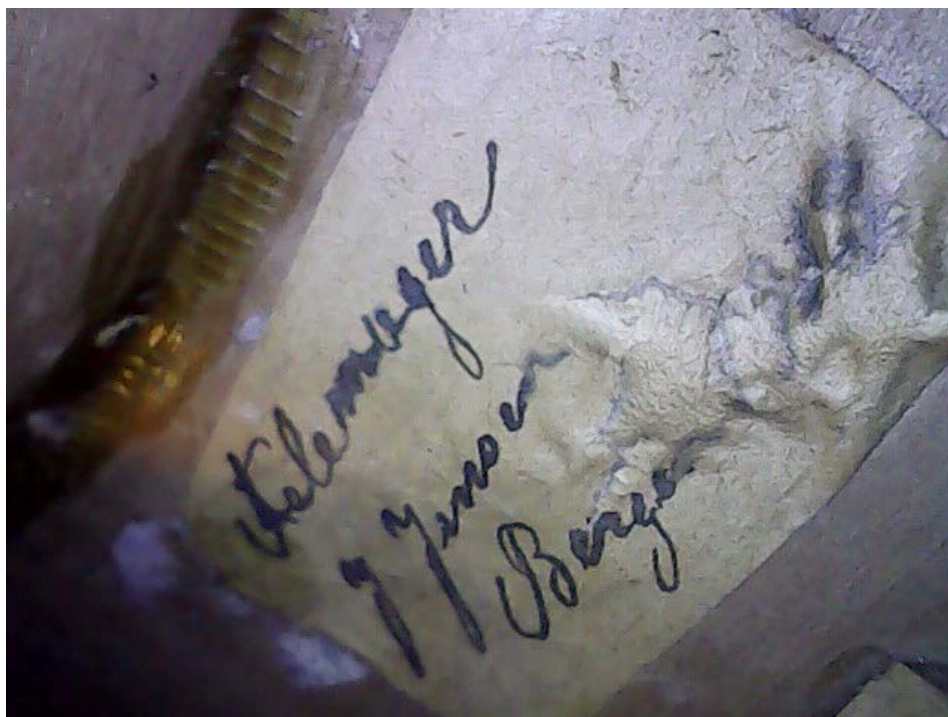
Inskripsjon

Pålimt seddel av papir på innsiden, bunn. Påskrift i svart blekk i løkkeskrift:

«telemarger // J Jensen // Bergen 19[...]3»

Konserveringsdokumentasjon

Objekt	Hardingfele
Museums nr.	BE.G.01421
Eier	Nordlandsmuseet
Konservering og dokumentasjon	Vera de Bruyn / Ringve musikkmuseum
Dato / Tidsrom for konservering	Februar 2019

4 Seddel med signatur på innsiden

Teknologisk beskrivelse

Trekonstruksjon:

Hals, hodet, sarg og bunn er sannsynligvis laget i bjørk, lokket i gran (makroskopisk undersøkelse).

En indre undersøkelse med endoskopkameraet viser forsterkende pålimte pinner i hjørnene. Ingen forsterkning langs fugene sarg-lokk eller sarg-bunn. Halsen er satt gjennom sargene. Innsidig er halsens svinget formete ende limt på en utskåret, fortykket del på bunnen. Bunnen viser en forlenget utskåring i form av en pinne i halsens forlengelse.

Konserveringsdokumentasjon

Objekt	Hardingfele
Museums nr.	BE.G.01421
Eier	Nordlandsmuseet
Konservering og dokumentasjon	Vera de Bruyn / Ringve musikkmuseum
Dato / Tidsrom for konservering	Februar 2019

5 Forlengelse av halsen på innsiden

6 Underkloss på nedsiden av instrumentet

Det finnes ingen overkloss, men kun forlengelsen av halsen innover innsiden. En treplugg er satt bakfra inn i bunn og halsenden til stabilisering.

Underklossen på hardingfelens nedre ende er limt innsidig midt på sargen og på lokk og bunn.

Bassbjelken er skåret ut av lokkets treverk. Den runde lydpinnen består av løvtre og har en snor festet på.

Lokket består av to deler, fugen er ikke i midten. Årringene til treverket skråner under gripebrettet og strengeholderen. Bunnen består av to deler, fugen i midten. Fugen er forsterket med syv flate firkantete trebiter fra innsiden (kan også være et senere tiltak).

Hode med utskåret løvehode med tenner og tunge. Åtte hull til stemmeskruer. Gjennom skruerkassen forløper en messingpinne for å sette resonansstrengene over.

Stemmeskruene er grov tilskåret svart malt tre. Treet er et grovporet løvtre (eik?).

Konserveringsdokumentasjon

Objekt	Hardingfele
Museums nr.	BE.G.01421
Eier	Nordlandsmuseet
Konservering og dokumentasjon	Vera de Bruyn / Ringve musikkmuseum
Dato / Tidsrom for konservering	Februar 2019

Hals og gripebrett viser et utskåret hullrom for å trekke resonansstrengene igjennom. Gripebrett og strengholder av løvtre. Strengholder med åtte hull til å feste strengene på. Ingen metallkroker. Begge er malt svart i diamantformete mønster og er dekorert med innlegg av perlemor.

Dekorasjon:

All dekorasjon på korpusset og hodet er på malt med svart farge. Overflaten til treverket er lakkert i en rød lakk. Hodet er dekorert med en bronsemaling på løvens mane og krone.

Tidligere forandringer/restaureringer

Strukturelle endringer:

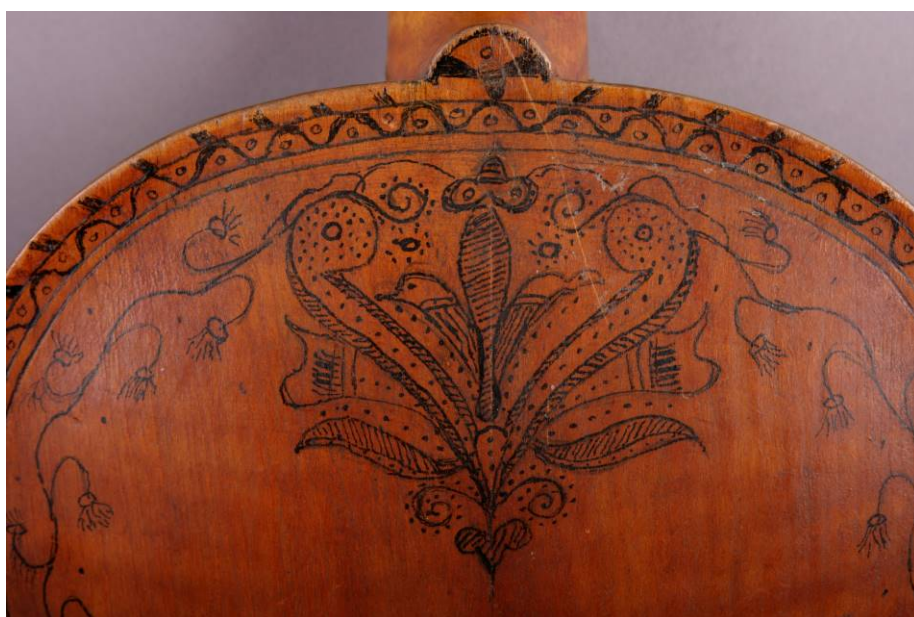
Muligens har instrumentet blitt åpnet tidligere. Fugene mellom sarg-bunn og sarg-lokk viser spor fra verktøy og slitasje i lakken. De syv forsterkninger på midtfugen (bunn) kan ha blitt lagt på ved en tidligere restaurering.

Dekorasjon:

Det svart malte dekokormønsteret ble overmalt med en mørkere, tynn svart pen. Den opprinnelige malingen er fremdeles synlig som grå skygge under overmalingen på noen områder.

Konserveringsdokumentasjon

Objekt	Hardingfele
Museums nr.	BE.G.01421
Eier	Nordlandsmuseet
Konservering og dokumentasjon	Vera de Bruyn / Ringve musikkmuseum
Dato / Tidsrom for konservering	Februar 2019

7 Dekor med overmaling med tynn svart penn

Tilstand

Strukturelle skader:

Lokket viser 3 sprekker, to lange og en kort. De to lange går ut fra lyd hullene.

Det er åpne fuger mellom lokk og sarg, bassidig hele nedre kant til nedre hjørne inklusive løsning fra underklossen. Mellom bunn og sarg i samme område en liten åpning. Åpen fuge også mellom lokk og sarg ved halsen, basside. Treverket er lett deformert, harde limrester (vannløslig glutinlim) sitter mellom fugene.

Gripebrettet har løsnet fra halsen. Den følger løst med som strengholder og lyd pinnen. Dekoren fra gripebrettet er ufullstendig, det mangler 8 biter perlemor. Stol og strenger mangler. De to øverste stemmeskruene mangler. Dekorknappene på ytterste side av stemmeskruene mangler, det er kun hull igjen som tyder på de.

Konserveringsdokumentasjon

Objekt	Hardingfele
Museums nr.	BE.G.01421
Eier	Nordlandsmuseet
Konservering og dokumentasjon	Vera de Bruyn / Ringve musikkmuseum
Dato / Tidsrom for konservering	Februar 2019

8 Åpen limfuge mellom sarg og lokk

9 Sprekk ved f-hullet

Konserveringsdokumentasjon

Objekt	Hardingfele
Museums nr.	BE.G.01421
Eier	Nordlandsmuseet
Konservering og dokumentasjon	Vera de Bruyn / Ringve musikkmuseum
Dato / Tidsrom for konservering	Februar 2019

10 Hals uten gripebrett

11 Gripebrett og strengeholder

12 Gripebrett og strengeholder fra baksiden

Konserveringsdokumentasjon

Objekt	Hardingfele
Museums nr.	BE.G.01421
Eier	Nordlandsmuseet
Konservering og dokumentasjon	Vera de Bruyn / Ringve musikkmuseum
Dato / Tidsrom for konservering	Februar 2019

Papirseddel:

Det er en vannflekk på et hjørne av papiret, som resulterer i deformasjon og løsning av papiret fra bunnen. Årstallet er uleserlig pga vannflekket.

Overflate:

Overflaten er slitt og viser flere manglende biter i fernissen, noen skraper.

Instrumentet er skitten på overflatene og støvet på innsiden.

Undersøkelser

Instrumentet ble undersøkt med en endoskopkamera fra innsiden. Det ble tatt bilder og 2 filmer med kameraet.

Konserveringskonsept

Instrumentet stabiliseres og renses til utstillingsformål. Manglende deler skal erstattes, så fremst de er basisen for en fullstendig sammensetting av instrumentet. Instrumentet settes ikke i spillbar stand

Utført konservering/restaurering

Alle sprekke og åpner fuger ble limt under press med vannbasert fisklim (Kremer). Gammelt og hard lim ble fjernet mekanisk og med vann fra fugene som ble limt på nytt.

Instrumentet ble renses fra innsiden (blåst ut med luft og støvsuger). Fra utsiden med vann.

For å kunne sette instrumentet sammen, ble en stol og strenger erstattet. Det ble laget to nye stemmeskruer i bjørk, malt svart med akvarell. Formen av stolen er kun antatt å være passende. Den er ingen kopi av den opprinnelige, siden den ikke foreligger lenger.

Lydpinnen ble posisjonert innsidig.

Konserveringsdokumentasjon

Objekt	Hardingfele
Museums nr.	BE.G.01421
Eier	Nordlandsmuseet
Konservering og dokumentasjon	Vera de Bruyn / Ringve musikkmuseum
Dato / Tidsrom for konservering	Februar 2019

13 Ny stor og nye strenger

14 To nye stemmeskruer øverst og ny oversal

Tilstand etter konservering

Stabilt og ren. Instrumentet er ikke spillbar, delene som ble erstattet er kun til utstillingsformål. Strengene er ikke under spenning. Ingen endring på slitasje og skraper på overflaten. Lydpinnen kan velte, siden strengetrykket er svakt.

Materialer brukt

Fisklim (fa. Kremer)

Stol i lønn, oversal i bjørk, to stemmeskruer i bjørk malt med akvarell

Strenger

Konserveringsdokumentasjon

Objekt	Hardingfele
Museums nr.	BE.G.01421
Eier	Nordlandsmuseet
Konservering og dokumentasjon	Vera de Bruyn / Ringve musikkmuseum
Dato / Tidsrom for konservering	Februar 2019

Anbefalinger

Instrumentet bør oppbevares i stabile klima og temperaturforhols. Anbefalt er 50% relativ luftfuktighet (+-10% sommer/vinter) og 15 – 22°C.

Det anbefales en justering av strengene og stolen om instrumentet skulle settes i spillbar stand.

Litteratur

Vedlegg

Vedlegg	Kryss av
Fotodokumentasjon, to filmopptak	x
Tegninger	
Korrespondanse	
Primus utskrift, Nordlandsmuseet	x